

DIRECTOR Th. M. STOENESCU

Anul al XIV-lea No. 7

Duminica 7 Martie 1893

Redactorul General Colonel G. BOTEANU

SUMARUL

<i>Amintiri din război</i>	de Col. G. Boteanu
<i>Legatarul Universal</i> , comedie	„ Th. M. Stoenuescu
<i>Cate-o dată</i> , poezie	„ Lt. Em. Părăianu
<i>Divina Comedie</i> , de Dante, tr.	„ Col. G. Boteanu
<i>Din anul 1848</i>	„ G. Sion
<i>S'a dus și toamna</i> , poezie	„ Al. Simionescu
<i>Una-Alta</i> , culese	„ * *
<i>Ercta</i>	„ Redacția
<i>Salvament</i>	„ * *

ABONAMENTUL :

Pe un an 20 Lei
Pe 6 luni 10 „
Pe 3 luni 5 „

Cine primește două numere consecutive din „Revista Literară“ se consideră ca abonată; prin urmare este rugată a înainta costul abonării la administrație. Persoanele care nu doresc a se abona, sunt rugate a înapoia numerile imediat la primire; căci la cas contrariu li se va pretinde plata lor.

REDACTIA și ADMINISTRAȚIA :

12, Strada Academiei, 12

— BUCUREȘTI —

→ Un număr : 50 Bani ←

NOUTAȚI MINUNATE

Jocuri de fizică și de prestidigitatiune, Farse, Chestiuni, Bijuterii Insuflete, Articole surprinzătoare și de utilitate, etc. etc.

— A se arăta la comandă numărul de ordine al fiecărui obiect —

Aparat fotografic Universal. Reușită garantată.—Acest aparat, cea mai nouă și surprinzătoare invențiune, este o adevărată minune prin ingeniositatea și ușurința cu care produce foarte frumoase fotografii, în mărime de 5 centimetre pe 4. — Este foarte util nu numai amatorilor cari voesc să și fotografieze familia, dar devine indispensabil călătorilor, pentru fotografierea pozițiilor frumoase; procurorilor, judecătorilor de instrucție și șefilor de poliție care pot fotografia cu acest aparat figurile criminalilor, și mai ales doctorilor de spitale care în unele cazuri obișnuiesc a fotografia pe bolnavi.

Recomandăm acest aparat ca foarte bun, lucrând foarte lesne și cu rezultat sigur. — Prețul unui aparat cu instrucția, cu materialul necesar pentru a lucra de mai multe ori și cu toate accesoriile lui, este numai 12 lei.

Comandele se fac prin administrația „Revistei Literare“, care le expediază pe ori-ce adresă, în timp de 12 zile.

1). *Ghicitorul minunat.* Un nou joc magic, care ghicește vârsta ori-cărei persoane. Prețul 50 bani.

3). *Globulele Naivei,* exalând un miros in suportabil, lăsându-le să cadă pe parchetul unei odăi. Un mijloc foarte bun de a goni din casă mosafirii nepoftiți. Cutia 1 leu.

3) *Globulele parfumate,* exalează un miros foarte plăcut. Foarte bune pentru a parfuma odăile. Cutia 1 leu.

4). *Pastilele Seraiului,* care, când ard, parfumează și îmbalsamează odaia 1 cutie 75 b.

5). *Sașeul Parfumat.* O mică perniță care se poate purta în buzunar și care înlocuiește parfumul cel mai fin. Bucata 50 bani.

24) *Preparatul misterios,* pentru a tăia bețivilor pofta de băut. Unge buzele paharului cu acest preparat și dă să bea dintr'ensul persoanei căreia vrei să i piară pofta de băut. Cutia 75 bani.

28) *Șopărlă agățătoare,* de cauciuc, foarte bine imitată. Spaima cucoanelor, 2 lei.

32). *Șoarecele mișcător,* se mișcă printr'un sistem invizibil. Imitează perfect un șoarece viu. 1 leu.

51). *Moș Burtă.* Un stimabil bătrân de metal, așezat într'o poziție critică și care re-

simte efectul unor hapuri foarte drastice. Foarte comic. 2 lei.

53). *Hapuri* pentru „Moș Burtă“. Duzina 50 bani.

66) *Ac de cravată,* aruncând parfum, 2 lei.

67). *Broșă de damă,* aruncând parfum, 3 l.

69). *Țigaretă asvêrlind apă.* Cu aceasta poți să stingi țigara aceluia care îți cere să și aprinză pe a sa. 2 lei.

71). *Șopărlă asvêrlind apă.* Această șopărlă pe lângă că inspiră frică, mai are și calitatea de a stropi cu apă pe cine o va atinge. 2 lei 50 bani.

72). *Broască asvêrlind apă.* O ții în mână și o arăți cui-va, apăsând pe un resort, îl stropești cu apă sași cu parfum 1 leu 50 b.

76). *Țignal cu surpriză,* aruncând pudră în obrazul aceluia care suflă într'ensul. 2 lei.

80). *Diapazon cu surpriză.* Acest diapazon dă pe la foarte just, dar în acelaș timp aruncă pudră în fața cui își pleacă urechia să l asculte. 2 lei.

81). *Cutiuta mușcătoare.* Dă cui-va această cutie cu scop d'ași măsura lungimea degetelor. Fă'i săși bage degetul între cele două extremități ale tubului, carel va strânge așa de tare că nu va putea săși tragă degetul înapoi. 80 bani.

85). *Panglica fantastică.* Cu ajutorul acestui mic ruloș poți uimi o adunare întreagă. Prefă-te că suferi de o teribilă durere internă. Apoi, bagă sub limbă acest ruloș și apucând căpătâiul trage afară. Vei scoate din gură mai mult de 20 metre de panglică de toate colorile. Bucata 50 bani.

86). *Roata fantastică,* conținând o sută de metri de panglică. O introduci într'o pălărie și, pentru mirarea tutului, poți să scoți afară o mare cantitate de panglică. 1 leu 50 bani.

91). *Nas de ceară,* îpindu-se pe nas își schimbă grozav figura, făcându-te urât ca dracu. 1 leu 50 bani.

92). *Mustăți false.* 2 lei.

93). *Barbă falsă.* 5 lei.

94). *Favorite false.* 5 lei.

96). *Pumnalul omoritor.* Spui cui-va că voești să te omori. Ridici pumnalul, te lovești în inimă... dar fierul intră în mâner, având aparența că și-a intrat în corp. 4 lei.

97). *Mama!* O cutiuță misterioasă pronunțând foarte distinct cuvântul „mamă!” Acest strigăt de copil eșind din buzunar, pune pe toți în mirare neștiind de unde vine. 1 bucată 3 lei.

99). *Miorlăitorul!* Acelaș aparat, imitând perfect miorlăitul pisicilor. 1 bucată 3 lei.

112). *Hârtie magică.* Această hârtie e astfel preparată că se întrebuințează la o mulțime de combinații curioase. Dacă oferi cui-va o țigare făcută cu această hârtie, imediat la apropierea chibritului, hârtia dispăre ca prin minune, lăsând pe fumător cu tutunul pe buze. Păcăleală foarte hazlie. Prețul unui pachet 50 bani.

113). *Tabachera minunată.* Oferă cui-va o țigară din această tabacheră; dar țigările dispar și în loc ese o mutră neplăcută. Lei 2.50.

116). *Chibritelnița secretă.* Acel care nu îți cunoaște secretul apasă pe un buton, vrând s'o deschiză, dar vai! un ac năpraznic îl înțepă. 4 lei.

145). *Cutia Dracului.*—Această cutie par'că ar fi de la cofetărie. O trimiți cui-va în chip de dar; însă când o deschide, sare dinăuntru un drac. 2.50.

148). *Cutia de domino,* când o deschizi sare dinăuntru un șoarece. Foarte bună păcăleală pentru cucoanele care obiceiuse să joace domino. 1 leu.

305). *Praful Naẏareth.* Umpli un pahar cu apă și pariezi cu cine-va că poți să bagi într'ensul, fie un deget, fie ori-ce alt obiect, fără să se ude. Pui câte-va degete de praf d'asupra apei, și poți apoi să bagi în apă or ce, fără să se ude. O cutie 50 bani.

307). *Magnetul lui Lucifer.*—Iei un pahar, îl acoperi c'o farfurie și fumezi o țigare la distanță. După o jumătate minut, fumul de la țigare va trece în pahar. Cutia 1 leu.

308). *Praful lui Belzebuth,* cu care se poate face artificialmente plante, arbori, stânci, peșteri și altele. O cutie 50 bani.

311). *Praful Farfadet,* frecându-ți cu acest praf mâna, fața, părul, etc., pot să te expui la flacără, fără să te frigă cătuși de puțin. Cutia 1 leu.

358). *Oglinda minunată,* arată pe ori-cine de-o sută de ori mai frumos decât este. Bucata 2 lei.

366). *Sula magică.*—Cu această sulă te poți prefăce că îți găurești falca, fruntea, nasul, fără să iase însă nici un semn pe unde a trecut. Prețul 2 lei.

371). *Scândurica hoată.* Așezând o monedă pe dânsa, poți face să dispără și să reapără după voie. Bucata lei 2.

372). *Butoiașul magic.* Introduci o monedă în butoiăș și nimeni nu poate s'o mai scoată, dacă nu îți știe secretul. Lei 1.50.

373). *Zarul.*—Jucând cu acest zar ești sigur că o să iasă punctele ce dorești. Bucata 3 lei.

384). *Cuiul Satanei.* Cu acest cui îți strângi degetul fără să iasă sânge. Bucata 60 bani.

387). *Tava cămătarului.* Pui pe acest taler câte va monete, apoi le restorni pe o farfurie saū în palma cui va. Pentru mirarea tuturilor, monetele sunt de două ori mai multe de cât ai pus. Bucata 2 lei.

397). *Cuțitul magic.* Cu acest cuțit poți să îți tai mâna fără să iasă sânge. Bucata lei 4.50.

405). *Privighetoare americană.*—Cu acest mic instrument poți imita foarte lesne cântecul tuturilor paserilor. Cutiuța cu 5 privighetori: 1 leu și 25 bani.

412). *Pâlnie miraculoasă.* Din acest vas poți face să curgă apă saū vin, după ce, cu toate astea, ai arătat că în vas nu era nimic. 2 lei.

420). *Găurește limba.* Un mic instrument cu care îți poți găuri limba fără să îți faci nici un rău: 1 leu.

421). *Placa vorbitoare.* Arăți o placă de scoală pe care nu e scris nimic. O pui pe masă cu fața în jos. Pune pe cine-va să îți facă o întrebare, și răspunsul d-tale se va găsi scris pe placă fără s'o mai fi atins. 2 lei.

466). *Globul cu batista.* Arde în acest glob o batistă. Peste puțin o vezi scoate intactă. 7 lei.

467). *Scamatorul.* Un mic aparat invizibil cu care poți face să dispără obiecte ca, inele, bijuterii, monede, etc. 1 leu.

471). *Fântâni luminoase.* Lumea care a fost la expoziția din Paris n'a uitat încă impresiunea ce i-a produs Fântânile Luminoase. Dar de ce tocmai la Paris? Cine n'a văzut de 10 Maii în București, Fântânele luminoase de la Cișmegiu? Aceia însă care nu le-au văzut nici odată saū care ar dori să le mai vadă în miniatură, și le pot face singuri în mic, tot așa de reale și de frumoase ca în mare.—Aparatul complet cu toate necesariile și instrucție. 4.50.

473). *Tabachera secretă.* Această tabacheră de nikel este foarte trebuincioasă fumătorilor care sunt asaltați zilnic de prietenii care n'au nici odată tutun. Incape într'ensă un pachet de țigări, care dispar imediat ce deschizi tabachera, așa în cât poți să o prezinți cui-va goală, dacă nu vrei să îi dai o țigare. 3 lei.

Chestiuni.—Aceste chestiuni constau în niște obiecte de metal saū de carton, construite într'un mod așa de complicat că nu le poți deslega fără oare-care pătrundere și dibăcie.

902). *Chesiunea Turn. Eifel,* cu instr. 1 Leu

903). *Chestiunea delicată,* cu explicație 1 "

906). *Chestiunea disolvării* 50 B.

908). *Deșteaptă copilul care doarme.*

Copilul deschide ochii dacă îți cartoul într'o poziție anumită 50 "

909). *Chestiunea nevastei și a sócrei.* 50 "

910). *Chestiunea celor trei găște.* . 50 "

1000. *Magnetul*. Atrage obiectele chiar printr'o furturie. 1 leu.

1010). *Cerneală inviizibilă*, pentru corespondență secretă. Tot ce se scrie cu această cerneală nu se poate citi de cât după ce se încălzește hârtia. O sticlă 80 bani.

1062). *Bilet de bancă volatil*. Un bilet de bancă Elvețian. Îl dai cui-va să îl observe, zicându-i că e valabil. Apropiu de dânsul vârfurile unei țigări aprinse și biletul dispăre imediat. 1 leu și 25 bani.

1109). *Păcălitorul*. O jucărie care înțeapă degetul cui nu știe să o deschiză.—25 bani.

1111). *Seringa dracului*. Dupe ce o umpli cu apă, o dai cui-va ca să stropescă; se produce însă efectul contrariu și apa sărind îndărăt stropesc pe experimentator. Foarte hazlie păcăleală. 1.50.

1151). *Chipuri transparente*. Figuri colorate, schimbându-și aspectul când le privești în lumină. Cinci chipuri 50 bani.

1200). *Bijuterii însuflite și cântătoare* (excelente pentru cadouri).—Aceste bijuterii, având forma unor elegante ace de cravată pentru domni, sau de frumoase broșe pentru doamne, prevăzute fie-care cu câte un mecanism surprinzător, au proprietatea de a face diferite mișcări sau de a cânta, de a lătra, etc.—Au fost mult admirate la expozițiunea din Paris.—Persoanele care poartă aceste ace de cravată sau broșe, pot produce o adevărată senzație în mijlocul cunoscuților și a cercurilor ce frecventează.

Un ac de cravată	cu o pasăre cântătoare . . .	4 lei
>	cu o moară ce se învârtesc . . .	4 >
>	cu coș cântător . . .	5 >
>	cu câțel lătrător . . .	5 >
>	cu cap de mort rușcând rălele . . .	5 >
O broșă de damă	cu pasăre cântătoare . . .	6 >
>	cu moară învârtitoare . . .	6 >
>	cu pasăre cântând tare . . .	8 >

1220). *Evantaliul magic*. Acest evantaliu se poate sfărâma și drege la loc după voință și imediat, sub ochii spectatorilor. Lei 4.50.

1221). *Articole japoneze*. Mici bibelouri japoneze, foarte decorative, servind la împodobirea etajerelor. O serie întregă compusă din șase bucăți: 1] o cutiuță; 2] Un pelican japonez; 3] O umbreluță minusculă japoneză; 4] un șoricel japonez; 5] un evantaliu; 6] o pasăre fantastică. 1.75.

1231). *Lanterna de buțunar* cu cutie pentru chibrituri. Foarte bună pentru timpul nopții. 6 lei.

1288). *Revolver vaporizator*, nichelat. Acest revolver, prea frumos, în loc de glonț, aruncă parfum. Poți speria pe cine-va cu densul, prefăcându-te că-l împuști, și când colo, să-l parfumezi.—Un revolver: 6 lei.

1235). *Portmoneul cu secret*. Acest portmoneu nu se poate deschide de cât de stăpânul său, care-i cunoaște secretul. E foarte sigur pentru persoanele care au se-vitori o-bicinuți să fure în fie-care zi câte câți-va lei de la stăpânii lor.

Prețul: 3 lei 50 bani.

1238). *Baston de buțunar*, putând a se strânge până la scurtime de 10 centimetri, într'o cutiuță nichelată. Foarte comod pentru locurile unde trebuie să intri fără baston. Se poate scurta și lungi după voe, e destul să-l ții orizontal cu mâna stângă și cu cea dreaptă să-l răsucești, puindu-i apoi mânerul și întorcându-l până ce intră în el însuși. Prețul 5 lei.

1308). *Ochianul de buțunar*. Lentilele lui se pot adopta la baston, la umbrelă sau la un beț. E foarte trebuincios călătorilor și ori-cui voește să vadă departe. 4 lei.

POMI RODITORI ALTOIȚI

— de diferite specii —

Cele mai renumite calități și de toate etățile

— Se trimite în ori-ce parte a țerei —

din renumita grădină Brăselea

Adresa: D-l George Ioanid, pomolog, strada Polonă No. 126.

A se cere catalogul

1250). *Microscopul* mărand obiectele de 800 de ori. Foarte folositor pentru a observa alimentele, lichidele și ori-ce substanțe și obiecte. E cel mai bun, mai nou și mai eficient din câte s'au inventat până acum.

Bucata, numai 3 lei.

1252). *Lactometru*, un aparat nou, cu care poți cunoaște la perfecție dacă laptele a fost... botezat. Bun pentru toate familiile: 3 lei.

1255). *Păsărarul*, un aparat care se învârteste și reproduce cântecul tuturor păsărilor. Admirabil pentru a învăța paserile să cânte. Prețul: 70 bani.

1265). *Lanterna magică*, de metal. Aparatul complet cu accesorii și instrucție: 7 lei.

1287). *Briceag american*, coprinzând 7 unelte diferite: 1) un cuțit de oțel, 2) un ferăstrău, 3) o limbă de tăiat, 4) un tir buton, 5) un decimetru cu indicațiuni pe milimetre, 6) o balanță cântărind de la 1 până la 5 kilo, 7) un diamant pentru tăiat sticlă. Prețul 3 lei.

1315). *Aparatul de făcut țigări*. — Poate face imediat țigări mici sau mari. Brevetat în toată lumea. 4 lei.

Toate aceste obiecte se pot comanda prin Administrația Revistăi Literare, strada Vlad-miei No. 12, București, trimițându-se costul priu mandat poștal și arătându-se adresa cât mai clară, la care se vor expedia: comanda mai mare de 10 lei în timp de 12 zile de la primirea banilor, iar cele mai mici în timp de 15 zile.

Pentru port și pentru vamă la comanda de 10 lei în sus, nu se plătește nimic, fiind în sarcina fabricantului, care a prevăzut deja aceste taxe în prețul fie-cărui obiect. Pentru fie-care comandă mai mică de 10 lei se va adăoga plata transportului: 1 leu și 35 bani, vama — plățindu-se de administrație.

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTA“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

Director: TH. M. STOENESCU.

Prim-Redactor: Colonel G. BOTEANU.

AMINTIRI

DIN REZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ
1877-1878.

Dupe înfringerea lui Crundner la Plevna, armata lui Osman Pașa,—însuflețită prin succesul său și prin învingerea lui Tarević pe linia Iantra,—suridea cu încredere, în fața strălucitului noroc al operațiunilor sale și la ideea de a îneca pe inamic în valurile Dunării.

În atare condițiuni, Alexandru al II-lea trebuia neapărat, ori să se sacrifice, pindu-se în frunța armatei sale sfărâmate și să împartă deopotrivă cu soldatul soarta prizonierului; ori să fugă și să lase Istoriei dreptul să adauge o pagină rușinoasă la viața unei armate, căreia numai bravura nu îi lipsea.

Marele duce Nicolae îl scoase din încurcătură.

De la începutul campaniei, armata română se pusese pe picior de război, cu scop de a și apăra neutralitatea și a se opune ca teatrul de operațiune să se transporte pe teritoriul său.

Pentru acest cuvânt, ea ocupă întreaga frontieră despre Turcia, ale cărei veleități de suzeranitate nu încetau să se manifesteze nici în minutul când un imperiu mare și puternic îi disputa existența.

Dar îngâmfarea tradițională, împinsă la cel mai mare esec, orbi pe imperiul Otoman până la gradul ca să uite cele mai elementare reguli stabilite între popoare; căci, fără să aibă vreun diferend cu România, fără să i adreseze vre-o declarație de război,

trupele sale neregulate invadară țermurile noastre de toate părțile, lucru la care România fu nevoită a răspunde prin cea dintâi ghiulea de tun și prin respingerea agresorilor peste Dunăre.

Armatele rusești, găsesc dar țara liberă de orice obstacol inamic. Ele pătrund în inima ei fără temere, ba încă, pline de un dispreț tradițional pentru puterea inamică, pe care mergeau să o *cravășeze*, dupe cum ziceau căpeteniile lor, trec Dunărea sub sprijinul armatei române, și primele operațiuni fiind norocite, i se pare că cu luarea Nicopolei, cu observarea Plevnei și a quadrilaterului, compus din Varnă, Silistra, Rusciuc și Șumla, drumul spre Constantinopol este deschis.

«Nu disprețui nici odată pe inamic,» este principiul, ce arta războiului ne învață. Rușii, tocmai acest principiu îl nesocotiseră, luând drumul spre Șipca și lăsând în urma lor cele 4 cetăți, de care am vorbit mai sus, precum și Plevna și Vidinul.

Învinși dar la Plevna și la Iantra, descurajarea cea mai complectă trebui să coprindă pe Tar și pe marele duce Nicolae, când acest din urmă se adresa principelui Carol, rugându-l ca, în numele cauzei creștine, să îi vie în ajutor cu armata sa.

Deci, ce putea face România, în fața dezastrului de care era amenințată întreaga armată rusească?

Să privească cu indiferență întoarcerea ofensivă a armatei turcești, care ar fi urmărit pe inamic în interiorul țării noastre, prefăcând tot în flăcări și sânge, sau să revendice drepturile sale, călcate de secole, spre a se

afirma în fața Europei, ca un stat liber și de sine stătător?

Momentul era critic.—Principele Carol, ca și națiunea întreagă, înțelese că ora sunase și că trebuia să intre în luptă.

O declarație de război în regulă fu adresată porței, în urma căreia trupele române începură preparativele sale pentru ca să treacă la Nicopoli.

În acest moment, armata noastră ocupa întregul litoral al Dunării, de la Turnu Măgurele până la Calafat; iar cuartirul general al principelui Carol era stabilit la Poieni, unde se aflau concentrate regimente de dorobanți și un regiment de roșiori, care patrulau în toate sensurile localitățile vecine.

Treceam cu regimentul spre Bechet, și îmi amintesc și astăzi entuziasmul de care corpul ofițeresc din Poieni era coprins, povestindu-mi cum principele, postat d'asupra bateriilor din Calafat, deschise focul asupra Vidinului, și cât de rece rămăsese în fața obuzelor inamice, care izbînd în baterie, făceau să se cutremure pământul sub picioarele sale.

Toate stăruințele de a 'l smulge din acest loc rămăseră infructuoase; căci avea o încredere oarbă în destin, teorie cu care riposta fie-căruia și care, în mare parte, avu o înfrîngere puternică asupra întregului curs al războiului.

Națiunea și armata, electrizate prin acest exemplu, îi conferi virtutea militară, pe care principele o purtă neconținut cu iubire și cu demnitate.

În desinteresarea complectă a luptelor pasionate, de care am dat probe toată viața, am ținut mult ca să accentuez aceste adevăruri și multe altele, ce vor mai decurge din povestirea faptelor, convins că prin retragerea mea din orice soi de luptă ambițioasă, îmi voi câștiga aderența tuturilor oamenilor de bună credință.

Țara fu coprinsă de un delir războinic. Pe dată se înființară societăți de ajutoare de tot felul, și, fără deosebire de clasă sau de profesiune, era o adevărată deșteptare, în urma

a trei secole de suferințe: era conștiința unei națiuni care adormise, dar care nu murise.

Nu voi descri războiul în partea sa tehnică, nici strategică, lucru care se bazează pe documente ce nu 'mi sînt în posesiune și de care nu am nevoie pentru descrierea unor momente psihologice atât de întipărite în memoria mea.

În mare parte, puterea unei națiuni se întemeiază pe calitățile sale sufletești și virtutea cu care urmărește un scop mare. Reminiscențele ce pot desfășura dar, dupe un decurs de patru-spre-zece ani, pot fi scuzate cu drept cuvînt, dacă pe alocurea se vor fi strecurat mici erori de dată.

În rezumat, toată armata de operațiune se compunea din patru divizii, pe lângă care erau atașate serviciile de intendență și personalul medical, cu ambulanța necesară.

Marele duce Nicolae, în calitate de comandant-șef al armatei rusești, stăruia din toate puterile sale, ca armata română să treacă sub comandamentul său direct; sfortare zadarnică, dupe cum este deja cunoscut de toți, căci, această idee abia pătrunsese printre rîndurile armatei române, și nemulțumirea și descărăjarea se văzu de odată zugrăvită pe toate fețele.

Se hotărî dar, că pe tot timpul campaniei armata română să 'și păstreze comandamentul său, și numai în urma acestei condiții, divizia a 4-a începu trecerea sa la Nicopoli.

Era pe la începutul lunii lui August, când cele dintăi regimente trecură pe radouri și se stabiliră în bivoac, pe înălțimile din prejurul Nicopolii, poziție care domină tot malul stîng al Dunării, de unde printr'o ceață adîncă, priveam adesea nesfârșitele câmpii ale scumpei noastre patrii, insufletită prin imaginea unei soții, a unui copil, sau a unui părinte. Eram încă departe de a intra în acțiune. Zile frumoase și nopți ce nu le voi uita nici odată, în care la lumina lunii, soldații mei făceau să se cutremure pământul sub picioarele lor, jucând până la zori, dupe fluerul unuia din camarazii lor.

Copii ai Botoșanilor și Dorohoi, împrăstiați

pe câmp, îți înfățișau o pădure de brazi, în care eram mândru și fericit că mă găseam; dar care printr'un reveriment sufletesc, adesea ori îmi inspira un amar regret, cugetând la apropierea secerei care avea să doboare atâtea flori tinere și frumoase.

Atunci, în mod tacit defăimam această barbară necesitate, care pune fierul în mâinile cele mai robuste, spre a răspândi pe pământ atâta sânge, când ele ar fi putut servi cu mai mult folos ogoarelor, familiei și aproapelui lor.

Datoria însă, este sufletul tuturilor armatelor; poți pluti ori cât de mult, și ori cât de adânc în cugetări de asemenea natură; un călăreț sosește în fuga mare, hora se strică într'o clipă, și alergă cu trupa în miezul nopții acolo unde ești chemat. Ast-fel era mersul firesc al lucrurilor, în primele zile în care înaintam spre Plevna; s'ar fi zis că mergem la nuntă, iar nu la moarte.

Abia parcuram câte va kilometre, și trebuia să ne oprim, spre a bivoaca, adică spre a relua veselia obicinuită, căci de odihnă nu pot bine să mi amintesc, aflându-ne într'o mișcare continuă. Un tărîm ondulat și lipsit de căi sistematice se desfășura înaintea noastră. Căruțele cu provizii ne urmau cu mare anevoință, și multe din ele rămâneau înțepenite în fâgașuri adânci, din care nu puteau fi scoase de cât cu mare anevoință și dupe un timp foarte îndelungat.

Starea aceasta de lucruri era singură jicitoare pentru toți șefii de regiment, pe al căror spate apăsa toată răspunderea, și materială și morală; căci întârzieri de asemenea natură, lipsind pe fie-care de hrană, și cel din urmă dintre soldați necunoscând bine cauzele acestei neregularități, se crede autorizat a le pune pe socoteala neglijenței.

Cu toate acestea, nici odată un murmur, sau vre-o cîrtire nu a eșit din rînduri. Ca tot-d'auna răbdători ei știau dinainte, că părăsind casa și familia, trebuiau să meargă să înfrunte: setea, foamea și moartea, în spate cu povară și în inimă cu credința în D-zeu.

Trecerea diviziei a 4-a în sfârșit se efectuase pe deplin și din acest moment puteam

continua drumul spre Plevna fără nici un obstacol. Trei-zeci de kilometre ne despărțeau de dînsa, când Osman Pașa informat despre trecerea noastră și înaintarea trupelor române încercă să amenințe aripa acestei divizii. Eram bivoacați cu toții pe un mare șes, când pe la 6 ore dupe amiază primii ordin de a pleca cu regimentul la Riben, dându-mi-se încă o baterie de artilerie și două escadroane de călărași.

Pe la jumătatea nopții ajunserăm pe înălțimile ce trebuia să ocupăm și unde mai găsiu încă un regiment de dorobanți și două de călărași. Petrecurăm aci restul nopții, săpând la șanțuri până ce se luminează de ziuă, când turcii riscară câte-va recunoașteri ofensive atacând avan-posturile noastre, și retrăgându-se dupe câte-va schimbări de foc.

Trei zile dupe aceasta ne întreceam la divizie, căci trupe rusești venise să ne înlocuiască, spre a ne lăsa liber marșul spre Grivița.

În noaptea de 24 August, întreaga divizie avu să efectueze un marș de 12 ore, fără nici un repaos, trebuind să ocupăm a doua zi poziția ce ni se destinase, și cu toate că distanța până la Grivița nu era așa de mare, ea devenia întreită prin marșul ocolitor ce eram nevoiți a face, spre a nu fi văzuți de avant-posturile inamice.

Eram la o depărtare de vr'o 10 kilometre de locul unde trebuia să ne oprim, când ni se dete ordin să scoatem rănițele, lucru ce se efectua cu cea mai mare satisfacție din partea fie-cărui soldat.

„Insfârșit, ne-am apropiat» cugetă fie care, mai cu osebite când divizia luă ordinea de luptă și se puse în marș.

Înaintam în coloane de regiment printr'un teren arat și pe care se afla acum numai rădăcinii de porumb. Dupe un marș de două ore, divizia se opri în aceeași formațiune și inamicul pe care nu'l puteam vedea, ne dete o «bună dimineață» trimetându-ne primele sale obuze. Cu toate acestea, norocul din primul moment fu cu noi, căci toate proiectilele cădeaă la doi pași pe flancurile coló

nelor, fără ca să turbure ordinea perfectă ce domnea în rândurile lor.

Soarele începu a ne brăzda cu razele sale arzătoare, când, de odată văd picând doi soldați din capul coloanei.

«O insoltație, doctore, vezi'i, și vino de'mi spune ce au?»

Nu trecu un sfert de oră când acesta veni să'mi spuie la ureche: «Sunt morți».

Două gloanțe rătăcite, cari îi loviseră, ne dete măsura distanței și cu prețul acesta aflarem că ne găseam în zona focului.

Un ordin superior ne dete înapoi cu cîteva metre după o îndoitură de pământ. Nemulțumirea era scrisă pe toate fețele, dar comandamentul superior care singur știa ce voește. avea dreptate. Ocupasem punctul ce ni se destinase prin planul fixat de statul major, dar nu eram acolo pentru luptă după cum toți credeau, decî măsura era logică. În urma acestora bateriile diviziei se instalară, infanteria bivuacă la câte-va metre înapoi și focul artileriei începu imediat.

Distanțele până la inamic joacă în toate ocaziile rolul principal; în acest scop dar stat-majorul începu recunoașterile sale din care rezultă o eroare regretabilă, căci era menită să ne aducă pagube mari.

În fața noastră știam că se află reduta Grivița, precum și alte redute mai depărtate care prin caracterul lor vorbăreț nu ne lăsa să facem măcar o fiertură sau să ne odihnim un minut fără ca să nu ne trimetă gloanțe prin corturi, și prin cazanele cu supă. Dar la toate acestea trupa rămânea indiferentă, de oare-ce nimeu nu se aștepta la bomboane.

Bucătarul regimentului cu căciula pe ceafă înarmat cu o lingură cu care ar fi trântit la pământ un pluton, și cu niște ochi de Jupiter furios, le răspăudea cu câte o înjurătură de răsuna văile.

Situațiunea era ast-fel: rușii în număr de 18000 ocupa înălțimile muntelui Verde, trăind prin acest fapt comunicația cu Sofia.

Din șoseaua care cobora în satul Grivița și pe a căreia zare se stabilise o baterie ro-

mânească se înșirau trupele diviziei a 4-a al cărei efectiv era ca la 12 mii de oameni, formând ast-fel un semi-cerc care începea din șoseaua Sofiei și care împreună cu trupele diviziei a 3-a și a 2-a se sprijineau pe șosea a ce duce la Vidin.

Plevna era cartierul general al lui Osman Pașa, o poziție foarte accidentată și recunoscută încă din timpul romanilor ca localitate strategică, lucru pe cari turcii îl cunoștea foarte bine, de oare-ce știură să se folosească de densa, întărind-o așa de puternic și înconjurând-o cu forturi la o distanță de vr'o opt kilometre înainte.

Terenul ce ne despărțea de Grivița era accidentat ca valurile mării în furtună. Din această cauză, foarte explicabilă, reese că în recunoașterea făcută de statul major se constată că în fața noastră nu era da cât o redută, când în realitate erau două.

Era un joc de teren și nimic mai mult; căci privind Grivița No. I dintr'un punct, dispărea a doua; privind a doua din alt punct, dispărea întâia; așa că în rezumat pentru toți nu figura de-cât un singur fort în fața trupelor noastre.

Înainte a acestor redute se afla un avantpost retranșat.

Sosi ziua de 27 August.— Regimentul 13 de dorobanți și al 2 de vînători, secondat de o baterie de artilerie atacă acest avantpost, dislocă pe inamic și îl urmărește cu baionetele în coaste, până ce îl pierdu din vedere. Era un prognostic pentru norocul armelor noastre care, după secife de somnolență, se re-deștepta cu atâta curagiu.

În urma acestui norocit debut, Tarul decoră drapelul regimentului cu crucea sf. Gheorghe și dete comanda supremă a ambelor armate A. S. R. Principelui Carol al României, comandă care o păstră până la sfârșitul companiei, pentru fericirea și demnitatea armelor noastre.

Divisia I-a făcea asediul vidinului și prin menținerea înacțiune a acestei cetăți, o pune în neputință de a fi vătămătoare pentru frontiera țării și pentru trupele de operați-

une din prejurul Plevnei. Armata rusească asigurându-și coastele prin aceste demersuri, își concentrează toată activitatea asupra muntelui Verde căci drunul principal, ce duce la Sofia era o șosea ce străbătea pădurile nesfârșite ale acestui munte.

Generalul Scobelev atât de cunoscut în lumea militară pentru caracterul său cel impetuos, nu lăsa o zi să treacă fără să nu atace redutele turcești, cari făceau parte din zona acestui munte, luându-le cu pierderi înseminate și fiind nevoit să le părăsească în urma atacurilor copleșitoare ale inamicului, căci trebuie să notăm că Plevna închidea în întăririle sale peste 52 de mii de nizamî, trupa cea mai aleasă și mai oțelită în războaie de care dispunea imperiul. În timpul acestor atacuri întreaga linie de înconjurare arunca asupra redutelor turcești un număr nesfârșit de obuze din peste 200 de guri de foc.

Intr'o zi, avui ocazie să fiu martor ocular la una din aceste lupte omerice ale trupelor rusești, la care împăratul Alexandru și principele Carol, înconjurați de statul lor major, asistau pe înălțimile care domină satul Grivița.

O vale adâncă, de la care se întindea un șes acoperit cu porumb, ne despărțea de muntele Verde, de unde numai împușcăturile veneau la auzul nostru, și două linii paralele formate din fumul care se ridica d'asupra pădurii, ne prezinta icoana acestor lupte înverșunate ce ținea de mai bine de două ore.

Intrasem într'o baterie română, comandată de căpitanul Bunescu și care în acest moment tuna asupra Griviței, când un colonel Muntenegrean, se adresă la mine, în limba franceză, zicându-mi: «Dracii ăștia de turci încep să ne anostească.»

«Privește, îi zisei, linia de fum care înaintea d'asupra pădurei este rusească; observă că cea-l'altă se retrage.»

Nu e mai puțin adevărat că toate inimile băteau cu aceiași îngrijire, când una sau cea l'altă înainta sau se retrăgea,

Era un spectacol măreț ce ziua aceasta ne înfățișa prin lupta gigantică din pădure și coloanele de infanterie care alergau pe șesuri în fuga mare, cotind pe dupe masele de porumb, printr'o grindină de ploșie și mitralii, spre a ajunge la redutele ce atacau. Insfârșit, către seară, lupta se termină și succesul încoronă armata rusească prin luarea redutelor atacate, cu prețul a mai mult de 8 mii de oameni.

(Va urma) Colonel G. Boteanu.

J. F. REGNARD

LEGATARUL UNIVERSAL

— Comedie în 5 acte —

(Urmare)

ACTUL AL DOILEA

Scena I

Doamna ARGANT, ISABELA, ERAST

Doamna ARGANT

Acuma, să ne ducem; am stat destul.

ERAST

Nu cer.

Decât să mă asigurî de trebuie să sper.

Doamna ARGANT

Așî vrea, fără'ndoială, să'ți dau chiar preferință

ERAST

Să'mî dai! Dar bine, doamnă, e ore cu puțință, De față chiar cu mine, să vrei să te 'nvoești A-î da pe Isabela? Ce fel? Nu te gândești Că nu pot fără dânsa, că așî muri de ciudă Știind că o așteaptă o soartă-atât de crudă?

Doamna ARGANT

Mi ai spus când m'ăi cerut-o; ba chiar m'ăi (și convins

Că unchiul dumitale; fiind aproape stins, Iți lasă-averea toată, cu scop, fără 'ndoială, Să ieși pe Isabela. Știi bine-a mea 'nvoială..

Acum, cerând'o dânsul, eü n'o pot mărita
Cu altul.

ERAST

Domnișoară, consimți și dumneata ?

ISABELA

Da, domnule, firește că'l voiü lua. Uiți oare
C'ai îndemnat pe unchiu cu mine să se 'nsóre ?
N'ai zis, să facă fata cum vor ai săi părinți,
Chiar dacă i-ar alege un mire fără dinți ?

ERAST

Dar bine, domnișoară, n'ai observat că toate
Tindeaü ca planul ästa din minte a 'l scöte ?
Sunt uniï oameni, care pretind să zicî că ei.
Cu-acest sistem poți face dintr'ênșii tot ce vrei
Așa-e unchiul.

(Doamnei Agrant)

Doamnă, jertfești pentru avere
O fică-atât de scumpă ? Ce mamă ! Ce cădere !

Doamna ARGANT

Dar ce faci fără-avere ?...

ERAST

Promite-mi pe cuvânt
Că strici căsătoria, și eü, cu jurământ
Mă leg să fac chiar ăstăzi pe unchiu să renunțe
La mâna domnișoarei, ba chiar să vë anunțe
Că m'a lăsat pe mine deplin moștenitor.

Doamna ARGANT

Atunci, ai mâna fetii. Ți-o dau hotărîtor.
Mai mult: eșind d'aicea acum chiar, îi voi scrie
Că vrăsta, sănătatea și... în sfârșit, să știe
Că mă opun cu totul să-i dau copila mea
Și că să'și ia d'acuma nădejdea de la ea.

ISABELA

Și eü mă voiü supune cu mare bucurie.

ERAST

Oh ! Soartă fericită ! Ce chef ! Ce veselie !...
Dar trebuie să fie Lizeta, dupe pas..

Scena II

LIZETA, Doamna ARGANT, ISABELA,

ERAST

ERAST (Lizetei)

Ce face unchiu ?

LIZETA

Vine și dumnealui.

Doamna ARGANT (lui Erast)

Te las

Cu dânsul. Îi voi scrie 'nainte de plecare.
Îa seama, procedează încet, cu 'ndemănare.
Cunoști condițiunea cu care mă 'nvoiesc.

ERAST

Voiü face ca să merit răsplata ce doresc.

Scena III

ERAST, LIZETA

LIZETA

Ei bine ?... Cum de suferi ca unchiu dumitale
Să pue o 'nsoțire nevrednică la cale,
Să'ți ia o fericire la care ai sperat ?

ERAST

Vai ! Scumpa mea copilă, de-ai ști !... Sînt
disperat ;

Dar faptul nu e încă adus la 'ndeplinire
Și focul se va stinge din prima lui sclipire
Căci muma Isabellei e în favoarea mea...
E colo, jos, îi serie.

LIZETA

Cum, ce ?...

ERAST

Că nu mai vrea.

Ca vërsta-i 'naintată și patimile-i grele
Sunt piedici ce n'o'ndea mnă să trecă peste ele

LIZETA

Dar voiü și eü să intru cu d-ta'n complot
Nu știü și nu voiü cere să'mi spuï anume tot,
Dar voiü să știü ce facem cu testamentul, care
A sgândărit atâta a noastră nerăbdare,
Și-a căruï destinată era a ne 'nsoți,
Îndată ce pe al nostru stăpân va 'mbogăți.
Să ne gândim la toate, să stingem dintr'o dată
Ideia 'nsurătoarei atât de neiertată.

Eü m'am cercat o vorbă s'arunc către spițer...
E șmecher ; o să vie peste puțin, și sper
Că o să-i dea perdaful ce merită. Cu cine
Se jöcă el ? Dar iată, Geront, chiar dânsul vine.

Scena IV

GERONT, LACHEUL, ERAST, LIZETA

GERONT

M'a apucat durerea la timp nepotrivit.
În viață, nici odată ca azi n'am suferit.
N'a fost cumva vre una din ele supărată
Că le-am lăsat aicea și am plecat de-o dată.

ERAST

Bolnavului se iartă să facă-așa ceva

LIZETA

A fost în locu'ți domnul Erast, spre a salva
Onorurile casei. Dar dumneata, mă iartă
Să'ți spun că pentru astăzi ai cam făcut'o fiartă

ERAST

A doua oră, unchiu va fi, cred mai prudent.
Destul că a dat dovadă de gust și sentiment.

GERONT

Conviu ; eu tóte astea, la vârsta mea n'ar face
Să mai mă 'nsor. Ideea începe a'mi displace...
Dar am promis..

LIZETA

Ce'ți pasă ! N'ai teamă de ponos.
Azi nimeni nu mai este atât de scrupulos
In astfel de afaceri. Poți chiar pe altă cale
Să scapi de o necinste cuvântul d-tale. .

GERONT

M'am hotărât, și cată să bea acest pahar !
Ași vrea pentru mireasă să nascocesc un dar,
Să fie tot d'odată și ieftior și mare.

ERAST

Atuncia, lasă'mi mie această 'nsărcinare.
Știu eu să pun la cale și nunți și sărbători...
Cadouri, rochi, bilete, bufeturi, mese florii...

GERONT

Să nu mă'ncurc, nepoate, în mare cheltuială

LIZETA

La astfel de ocazii nu 'ncepe caliceală.
Să faci o nuntă mare, pe toți să'i mulțumești,
Să nu te rîză nimeni de halu 'n care ești,
Să pui orchestră... Facem petrecere nebună ;
La urmă, cotillonul să'l facem împreună.

GERONT

Am fost și eu odată, cum altul n'a mai fost !

LIZETA (apart)

Nu știu ce-ai fost odată, dar vîd că azi ești
prost !

Scena V-aLACHEUL d-nei Argant, GERONT, ERAST
LIZETA, LACHEUL lui Geront

LACHEUL d-nei ARGANT

Stăpână mea 'mpreună cu fiica dumisale
Mi-au dat scrisoarea asta pe-adresa dumitale.

GERONT, luând biletul

De sigur, se'ngrijește de sănătatea mea...
Lizeto, ochelarii ! Ce scrie, vom vedea...

LIZETA

La ce cu pregătirea să perdem vreme multă ?
Mai bine dă-mi scrisoarea să ți-o citesc și-
(ascultă.

(Citește).

«Domnule,

«Dupe întrevăderea noastră, m'am răsgên-
«dit asupra căsătoriei ce proiectasem și am
«dedus că nu e potrivită nici pentru d-ta,
«nici pentru noi. Așa dar, te înștiințez că
«m'i iaă cuvântul înapoi și te rog să faci
«și d-ta de asemeni, primind încredințarea
«stimei mele.

„Iscălește : „ARGANT“.
„Mai jos : „ISABELA“.

Acuma poți din slujbă să te retragi curat,
Că nimeni nu va zice că vorba ți-ai călcat.
Ești pus în libertate cu formă iscalită.

GERONT

O vîd... Ce zici, nepoate?

ERAST

Pe mine mă irită
O astfel de purtare. Știi ce să faci acum ?
Obligă-le să'și fie cuvântul !

GERONT

Nici de cum !
Imi pare foarte bine că m'am scăpat de ele !
Mă apăsaă pe suflet ca două pietre grele.

Mă minunez eu însu'mi cum dracu' mă a venit
Să calc într'un pericol așa de-afurisit?
Ceva, ca o putere drăcească, orbitoare
Părea că mă atrage spre astă 'nsurătoare,
ar nici de cum amorul...

LIZETA

Te cred, fără să juri.
In pieptul unei ast fel de șubrede făpturi
Ce naiba o să facă și ce să câte-amorul?
Bolesnița?... Mă miră ce te-apucase zorul?

GERONT (Lacheului d-nei Argant)

Așteaptă jos o clipă. Acum;—nu fii grăbit,
Voi da stăpânei tale răspunsul cuvenit.

(Lacheul d-nei Argant ese).

Scena VIGERONT, ERAST, LIZETA, LACHEUL
lui Geront.

GERONT

O să vedeți ce grabnic mă curăț eu de ele
Renunț la 'nsurătoare și l'ale ei bebele.

LIZETA

Așa, stăpâne, dă-le mai repede răvaș.
O! Meriți să te ducem pe brațe, prin oraș,
Să știe toți că n vine ai sânge, bărbăție.

ERAST

Era să faci d'altminteri o mare neghiobie.
Bolnav, nervos, cu toane, răutăcios cum ești
Mă mir cum îți trecuse prin gând, să te

(nsotești

C'o tânăra femeie, și, într'o zi celebră,
Să schimbi făclia nunții în candelă funebă.

GERONT

Dar parcă adineauri mă îndemnai p'alt drum

ERAST

Făceați și-atuncea bine, dar mult mai bine—
(acum.

GERONT

De vreme ce, pot zice, prin sfatul dumitale
Voiu apuca d'acuma o mult mai bună cale
Și pentru că, în fine, de-amor m'am vindecăt,

Voesc să'ți las averea ce dumnezeu mi-a dat.
Vei fi deci legatarul universal, pe care
Cu testament în formă îl voiu lăsa...

ERAST

Ce mare

Durere mă coprinde. Te rog, nu mai vorbi,
Căci inima în mine de jală s'ar sdröbi.
Nu pot s'aud cuvântul de testament Știu bine
Că toți o să ne ducem la groapă; dar îmi vine
Grozav de greu să cuget și tremur când gîndesc

GERONT

Atât mai bine. Probă că ești milos. Voesc
Să'ți las în fine toată averea moștenire.
Mai am vre-o două rude aflate în neștire:
Nepotul meu de soră, un gentilom Normand,
Un om pierdut, se zice, o speța de brigand;
Cea l'altă, o nepoată de frate, cam s'ermană
Și care n șudul Franței trăiește-acum vadană,
Căci soțul ei, un nobil bătrân, din cei rîioși
Muri, fără să-i lase de cât pe-ai săi strămöși.
Vreaü dar ca'n amintirea și în hatărul mare
Al tatălui și-al mumei, să las la fie care
Cam câte-o sumișora de donă-zeci de mi
De Taleri.

LIZETA

Cum, atăta?... Imi vine nebunii!...
Pentr'un nepot nevrednic și-o mătă de nepota
Să lași, auzi prostie, averea aproape toată.

GERONT

Eü nu-i cunosc. Știu însă că, dupe cum mi-au
(scris,
S'au hotărât în fine să vie la Paris,
Ca să și cunoască unchiul, să'l vază cum pe-
(trece,
Și, mulțumiți pe urmă, la casa lor să plece,
Cred dar că nu te superi de le voi da și lor
Cu ce să și ție rangul și traiul mai ușor.

ERAST

Nu ești stăpân pe-averea și voia dumitale?
Fă deci precum îți place și cum găsești cu cale

LIZETA

Și mie mi se pare c'ar face foarte rău.

In locu-ți mlași opune la testamentul său.
Dar uită: lacheu-așteaptă a'o vreme 'nde-
(lungată.

GERONT

Mă duc să-i dau răspunsul și mă întorc îndată

LIZETA

T'ei fi ducând!.., Uită însă că nu mai poți să
(scrii

Din pricina acelei adânci paralizii
Ce ți-a luat piciorul și mâna de vr'o lună?

GERONT

Nepoate, vin să facem scrisoarea împreună,
Dictându-ți, o vei scrie. S'o ticluim așa.
In cât să crape doamna Argant. O vom vedea
Ce-i poate pielea. Aide, Erast!

ERAST

Viū.

LIZETA

Se 'nțelege!

ERAST

Voința dumată e pentru mine lege.

Scena VII.

LIZETA (singură)

Afacerea se schimbă cum nici nu m'așteptam.
Averea ne suride mai mult decât speram.

Scena VIII

CRISPIN, LIZETA

LIZETA

Crispin? Dar unde umbli?..

CRISPIN

La dracu! Pentru tine.

Ce, nu ți-aduci aminte că m'ai trimis pe mine
Să chem pe nătăfleții aceia de notari?..

A trebuit să-i caut d'atunci cu ochelari.

Gaspard deja ieșise, Serupul lipsea d'acasă;

Am dat de ei, în fine, într'un local, la masă...

Erau la chibzuire acolo amândoi.

Cu două cuconițe de gust... așa, ca noi...

Făceau pe cât îmi pare amor și poezie.

Mi-au spus că dupe-o oră de sigur o să vie.

LIZETA

Prea bine. Știi tu însă ce vrea Geront cu ei?

CRISPIN

Nu știu.

LIZETA

Vrea să se 'nsoare.

CRISPIN

Ei așa! Glumești, or vrei
Să rîzi de el? Ce dracu! La vrêsta lui, să facă
O astfel de prostie! Dar cum îi vine?

LIZETA

Dacă

Amorul Isabellei atât i s'a 'ncuibat
In suflet, că'l frământă mai rău ca p'un turbat!
Desmoștenindu'și neamul, voește ca prin sine
Moștenitori să aibă. Dar s'a schimbat în fine:
Acuma testamentul ar vrea să'și facă iar,
Pe-al tău stăpân voește să'l lase legatar.

CRISPIN

Această noutate mă 'ncântă. Foarte bine
A chibzuit bătrênul... superb!.. și se cuvine
Să te sărut și iarăși să te sărut, zic zău,
Cu toată 'nflăcărarea ce m'i dă amorul tău;
Iar pentru că 'ntâmplarea e cea mai minunată
Să te sărut, draguță, îmi vine încă-odată.

LIZETA

Crispine, fii cu minte, erai mai înțelept.

CRISPIN

Mă iartă. Bucuria mă face să n'aștept...

LIZETA

Dar pentru că nu este nimic perfect pe lume
Și nu prea iese tocmai cum omul își propune
In testamentu-i lasă o clauză foarte grea.

CRISPIN

Ce clauză? Poți și mie să'mi spui, draguță?

LIZETA

Vrea

La alte două rude de spiță depărtată
Pe care, dupe spusă, nici le a văzut vr'o dată
Să lase 'n testamentu-i vr'o patru-zeci de mi
De taleri,

CRISPIN

Cum se poate să facă așa prostii?
Atâția bani să lase la niște pierde vară?
Nu sufer eu averea din mâna mea să piară!
Aceasta nu se poate, nu domnule Geront;
Nu mie îmi voi face un ast-fel de afront.
Te-ai cam grăbit averea s'o împarți la cine 'ți
[place]

Dar sînt și eu pe-acea și vom vedea. Ei drace!
Dar cine sînt acele rudenii?

LIZETA

Un Normand,
Un gentilom, cum spune, o speță de brigand;
Cea l'altă, o baroană, vădană scăpătată
Și care locuște în *Maine*, o avocată:
Pledează în procese, precum am auzit,
Și care pierde nouă din zece, negreșit.

CRISPIN

Iar bine că mai poate să ia la zece unul.
Dar lasă-te pe mine, îi vom vedea noi bunul,
Voiu face-o eu să piardă procesul dintre noi.

LIZETA

Se zice c'aū să vie aicea amēndoi.
Gāndește-te, Crispine, să scoatem la iveală
Vr'un meșteșug, vr'o poznă, vr'o nouă păcă.ělă
Să facem pe moșneagul să nu le dea nimic.

CRISPIN

Bētrānul își cunoaște nepoții? Vreaū să z'c
I-a mai vēzut v'ro dată?

LIZETA

Pe dēnșii? Nicī o dată.
I-aū scris numai atāta, cā 'n vreme-apropiată
Aū hotărīt să vie la dēnsul, la Paris.

CRISPIN

Pe mine mă cunoaște Geront?

LIZETA

Nicī chiar din vis.
Cum vreī să te cunoască cānd știi cā nicī odată
Nu te-a vēzut?

CRISPIN

Prea bine. Idea-i minunată.
Stăpānul meu cunoaște al unchiului proiect?

LIZETA

El care e unicul moștenitor direct,
Se poate să nu știe? I-ar face chiar plăcere
Des'ar găsi un șmecher să schimbe acea părere.

CRISPIN

Dar meșterul acela voiū fi chiar eu.

LIZETA

Ce spui?

CRISPIN

Il voiū scāpa eu lesne de neamurile lui!
Voiū face ca bātrānul Geront să hotārască
A nu le da nimica, ba chiar să le urască;
Sā 'și blesteme nepoții în neam de nēm, și de
Sā nu'mai pomenească de ei în veci de veci!

LIZETA

Cum? Ai putea, Crispine?...

CRISPIN

N'ai teamă. Fii pe pace!
Rēsplata 'mī-e promisă și sper cā mē va face
Sā isbutesc. Pe urmă vei fi a mea.

LIZETA

O știu ..

Dar...

CRISPIN

Dar!... Ce dar?

LIZETA

Nu'mi place purtarea ta.

CRISPIN

Conviū

Cā am și eu defecte ca omul... cine n'are?

LIZETA

Ești un ștregar...

CRISPIN

La asta cam semānām îmi-pare.

LIZETA

Pe urmă...

CRISPIN

Ce mai este?

LIZETA

Ești plin de datorii

CRISPIN

Ce vrei! Așa e moda! Poți-ore să n'o ții?
Dar în privința asta te îngrijești de geaba;
Să 'și faci testamentul și 'mă voi rosti eu tréba
Ce? Crezi că te voi pune în locu-mă să plătești?
Dar cine vine?...

LIZETA

Domnul Geront. S'o cam tulesți
D'aici! Adio! Du-te și-așteaptă-mă afară.

CRISPIN

Mă duc.

LIZETA

Și cată rolul măi bine de-ți prepară.

CRISPIN

N'ai teamă; știu eu bine ce trebuie să fac...
Să nu'mă măi dai guriță, de nu ți-o fi pe plac.

(O sărută și iese)

Scena IX

GERONT, ERAST, LIZETA

GERONT (cu o scrisoare în mână)

Scrisoarea e făcută cu schepsis... foarte bine
Ași vrea să-i știu efectul, așa vrea... dar n'am
[pe cine,
Să 'nsărcinez în mâna cucoani să o dea
Să'mă spuie apoi, cetind'o ce mutra va avea.
Sunt sigur c'o să fie grozav de turburată.

ERAST

De vrei așa, eu însu'mă mă duc cu ea îndată,
Cu mâna mea scrisoarea s'o dau în mâna ei,
Și voi vedea efectul cu ênsuși ochii mei,
Apoi îți voi aduce răspunsul cu grăbire.

GERONT

Și te 'nvoești a'mă face această 'ndatorire?

ERAST

Cu slujba dumitale sunt foarte fericit.

GERONT

Mă spune-ți și dia gură că eu m'am rēsgândit
Să nu se măi aștepte nimica de la mine.

ERAST

A gândurilor taină ți am cunoscut'o bine.

GERONT

Că ești de-acum 'nainte deplin moștenitor
Pe-averea mea întreagă.

ERAST

Cunosc și planul lor.
Sunt sigur c'o să crape de ciudă amēndouē
Și că 'mă voi întoarce c'o veste și măi nouē.
In fine, 'ți-voi aduce rēspuns cât de curând.

(ese)

Scena X

GERONT, LIZETA

GERONT

De când 'mă-am scos din minte acest teribil
(gând,
Mă simt cu sănătatea măi ușurat, măi bine

LIZETA

Ai procedat întocmai așa cum se cuvine,
Dar cine o fi?

GERONT

Se vede că este Clistorel..

LIZETA

Când vei sfiși stăpâne afacerea cu el,
Gândește-te și mie de 'mă pune părțica
In testament.

GERONT

Prea bine!

(încet și aparte)

Nu'ți voi lăsa nimica !..

(Finele actului II-lea.

Th. M. Stoenescu.

Câte-o dată!

Câte-o dată n'am ce face și'n gândiri atunci plutesc,
Ca 'ntr'o mare fără margini, unde rid și pescuiesc
Dragi iluzii rătăcite și speranțe de amor,
Care vin prin vis plăcute, însă dimineța sbor.

Merg cu barca ideală, trec prin valuri de gândiri,
Inima, lopată veche, bate'n mi de suvenir
Și-a mea minte o gonește, rătăcindu-mă mereu
Intr'o altă lume nouē unde sboră gândul meu,

Și-acolo în fericire de cu revărsat de zori
 Poesia și iubirea rătăcesc glumind prin flori.
 Eii mă joc, alerg cu ele,—Dar în urmă deșteptat
 Pe hârtia dinaintea-mi,—capul îmi revăd plecat !

T.-Jiul

LOCOT.EM.PĂRĂIANU.

DANTE ALIGHIERI

DIVINA COMEDIE

— TRADUCERE —

CÂNTUL AL CINCELEA

Al doilea cerc.—Voluptoșii

(Urmare)

(Dante întilnește la intrare pe Minos, vechiul judecător al Tartarului, din care poetul face pe demonul judecător al infernului. Victimele amorului sînt pedepsite de un vînt crud, care îi biciuește în întunec. — Printre dînosele se vede *Francesca di Rimini*, ale cărei nenorociri formează părțile poeziei celei mai atingătoare.)

Mă coborîi din cercul întîii în al doilea, a cărui întindere era mai mică, dar în care dureri mai înțepătoare smulgeau plîngerii des-nădăjduite.

Acolo, scrișnind, șeade pe tron înfiorătorul Minos, cântărește greșelile celor care intră, le judecă, și prin numărul încolăciturilor coadei sale ¹⁾ însemnează locul muncii lor.

Sufletele se mărturisesc unul dupe altul în fața sa, cercetătorul păcatelor dă hotărîrea, pe care toți o ascultă ; dupe care apoi sînt aruncați în abis.

O ! tu care vii în locașul suferinței : îmi zise Minos, întrerupînd lucrarea sa ; ia seama cărui conducător te încrezi și nu te adânci în lăga intrare. ²⁾

1). Cu Minos demonul infernului se poate compara Minos din Eneida, (lib. VI 439). Nec vero hec sine sorte datae, sine iudice sedes. Quesitor Minos uram movet: etc. Tip amintit în Phedra lui Racine : părintele meu ține urma fatală, etc.

2). In text, în loc de locașul suferinței : „ Ospioio doloroso.“ Facilis descensus Averni. Sed revocare gradum etc, (Eneida VI, 126.)

Pentru ce ăst răcnet ? Îi răspunse Virgil ; nu te împotrivi mai mult călătoriei sale ; astfel este voința, acolo unde domnește puterea supremă. Nu întreba nimic mai mult.

Deja încep să se auză plîngerii sfișuitoare, și gemete, ce nu se pot număra, sdrobesc sufletul meu.

Acest nou cerc, mut de ori-ce lumină ¹⁾ vuia ca marea în furtună, când este bătută de un vînt împotrivor.

Tromba infernală, care în vârtejul său nici odată nu se domolește, smulge aceste suflete și rostogolindu-le fără încetare le chinuie și le biciuește.

Când ajung în dreptul prăpastiei, scrișnesc din dinți, se plîng și blestemă puterea cerească.

Aflai că aceste chinuri, erau ale sufletelor iubitoare de simțuri trupești ; și care prin slăbiciunea lor, supuseseră judecata minții acestui fel de plăceri.

Precum aripile sturzilor îi răpește, când sosesc pe timpul rece în stol numeros și strîns, tot așa ăst vârtej smulge și rostogolește sufletele rele.

În goana sa sguduitoare, le izbește ici și colo ; și n'aui nici o nădejde că vor putea căpăta un minut de alinare, sau că li se va înbuna chinul.

Precum cocorii care trec cântînd, formează un șir lung în aer, tot asemenea și umbrele acestea vînturate în sinul aprigei furtuni, trec tîrînd dupe dînosele plîngerile lor.

—Maestre întrebaî : Ce suflete sunt acestea pe care vîntul cel negru le pedepsește cu atîta asprime ?

Întîiul, îmi răspunse. a cîrmuit mulțime de popoare de diferite limbi.

1). *D'ogni luce nuto*: mut de ori-ce lumină, este o figură care s'a mai însemnat la cântul I.

Atât fu de închinat patimilor trupești în cât pentru a-și ascunde plăcerea și rușinea în care căzuse; legitimă patima sa scriind-o între legi.

Este Regina Semiramida ¹⁾. In același timp muma și soția lui Ninus. Ea domni pe pământul, unde Sudanul ²⁾ își are leagănul său.

Acea care o însoțește se sinucise de iubire, și rupse făgăduiala dată lui *Siche* ³⁾ Iar dupe dânsa urmează Cleopatra cea luxurioasă.

Văzu pe Elena, izvorul atâtor rele; pe marele Achill, care și dânsul avu a se lupta în contra flăcărilor iubirei. *Paris* ¹⁾ Tristan, și mai mult de o mie de umbre, a căror pierdere fu pricinuită tot prin iubire ¹⁾.

Rămăsei de odată înmărmurit de surprindere și milă, când înțeleptul începu să-mi numească acele fețe strălucite de femei și bărbați ai antichității.

Și eu către dânsul: Poete, ași dori prea mult să vorbesc acestor două umbre, care sbor împreună și par că plutesc așa de ușoare în vânt.

¹⁾ Dupe istorici greci *Semiramida* era văduva unui ofițer al lui *Ninus* regele Asirii, care se căsătorii cu dânsa din amor. Mai târziu ea otrăvi pe acest al 2-lea soț al său și domni în locu-i. Fiul său *Ninyas*, o detronă și o făcu să moară către anul 1874 înainte de Hristos. Spre a pune pe *Semiramida* printre victimele amorului se pare că *Dants* a adoptat părerea lui *Comon*, după care *Semiramida* saii *Ato-sa* fu muma lui *Ninus*, și pe urmă deveni soția fiului său.

²⁾ *Sudanul* reprezintă pe sultanii Egiptului saii *Aiubiți*, care de la căderea sultanilor din *Mossul* și din *Syria*, multămită lui *Saladin* fiul lui *Eiub* (1173) domniră de la Nil la Tigru, până aproape de sfârșitul secolului XIII-lea.

³⁾ Această mențiune despre nefericita *Didona*, poate să pară puțin cam seacă în gura lui *Virgil*, care descriind infernul păgân (*Eneida* VI, 450) a consacrat acestei eroine o scenă atinșătoare, inventată mai mult de el. Dar poetul Italian este preocupat mai mult de mărimea subiectului său care îl oprește de la asemenea detalieri.

¹⁾ *Paris* figurează aci, din cauza *Elenei*; *Achil* din cauza amorului său pentru *Polixena*, sora lui *Paris* pe care o conducea la altar și dupe oare care mitografii fu omorit de prințul Troian, printr'o lovitură de săgeată în călcâii. *Tristan* unul din cavalerii de la *Masa rotundă* și nepot al lui *Marcu*, regele *Cornualliei* fu amantul lui *Yezul*, femeia acestui rege și omorât de dânsul.

Și el către mine: Așteaptă, ca să se apropie mai mult; atunci în numele amorului care le conduce, chiamă-le și vor veni.

Indată ce vijelia le îndreptă spre noi, ridică glasul: Suflete nenorocite, dacă nimic nu vă oprește, veniți să vorbim un minut.

Precum porumbeii însuflețiți de aceeași dorință, deschizând aripile și despiciând aerul se avântă către cuibul lor iubit cu un singur sbor,

Cele două umbre ²⁾ despărțindu-se de ceata unde era *Didona*, trecură deodată noaptea chinuitoare; atât de mult avu putere chemarea mea plăcută.

— Suflet nobil și compătitor, care te înjosești să te coborî și să ne vizitezi în întunerecul nostru, pe noi, al căror sânge a roșit pământul, de am fi fost iubiți de stăpânitorul lumii, l'am fi rugat pentru repausul tău, căci ai avut milă de amara noastră suferință.

— Vorbește, te vom asculta, săvôm grăi dupe voința ta, tot ce vei dori să afli, pe când vântul încetează de a ne certa.

Locul nașterii mele este aproape de unde râul *Po*, cu toate riulețele sale, se varsă în mare spre a găsi pacea.

Amorul care poate așa de lezne să robească inimile cele mai curate, înslăcăra pe aceasta pentru frumoasa formă care îmi fu răpită, și soarta aceasta m'asfîșie necontentit.

²⁾ Cele două umbre care se despart din ceata nefericită, sunt: *Francesca di Rimini* fiica lui *Guido de Fo'enta*, Senior de *Ravena* și amantul său *Paul de Malatesta*. Erau logodiți de mic; dar fratele cel mai mare a lui *Paul*, anume *Lanciotto*, prinț de *Rimini*, diform și schiop, obținu de la familia *Francischi* mina ei, pe când ea nu avea de cât doi-spre-zece ani. *Paul* și *Francisca* continuară de a se iubi. Intr'o zi pe când citiau amândoi amorul lui *Lancelot* al lacului și al *Genievrei*, amor înlesnit de cavalerul *Gallehaut* precum mai la vale îl numește *Galeotto Lanciotto*, care îi pândea, îi surprinse și îi omori pe amândoi, dintr'o singură lovitură de spadă.

De *Genevra* se mai vorbește în cântul al XVI al *Paradisului*.

Amorul care nu cruță nici o ființă iubită de a iubi, atît mă subjugă amorului său, că aci chiar dupe cum vezi, nu mă părăsește nici odată.

Amorul ne-a pricinuit aceeași moarte, și Cain ¹⁾ așteaptă pe ceta ce ne răpi viața. Ast-fel ne vorbi una din cele două umbre întristate.

Dupe ce ascultați istoria sa, rămăseși mult timp cu fața plecată, și ne mișcat, când Virgil mă întrebă : — La ce te gîndești ?

— Ah ! murmurai eu, cîte gîndiri nemărginit de dulci, cîte dorinți i'a povățuit la fapta aceasta atît de dureroasă!

Apoi, mă întorseși din nou către ei zicînd : Francesca, suferințele tale mă umplu de întristare și de compătimire, ele îmi storc lacrimă.

Spune-mi prin ce mijloc, și cum la epoca tinerilor suspine iubirea v'a făcut să cunoașteți dorințele voastre nesigure ?

Ea către mine : Nicî o durere mai mare de cît să-ți aduci aminte în nenorocire, de timpurile fericite. — Maestrul tău o știe bine.

Dar pentru că dorești să afli izvorul iubirei noastre, mă vei vedea vorbind și plîngînd, pe cînd îți voi povesti-o.

Intr'o zi, citeam de plăcere întemplările lui *Lancelot*, și cum amorul îl robise, eram singuri fără nici o teamă.

De mai multe ori în timpul acestei cetiri, ochii noștri se întîlniră, obrazul își schimbă fața, și un singur cuvînt, fu care horări soarta noastră întregă.

Era, cuvîntul cînd cel care iubește sărută surisul atît de dorit al iubitei sale, și atunci acela care nu va fi despărțit nici o-

dată de mine, tremurînd, mă sărută pe gură.

Cartea și autorul ei deveniră pentru noi un al doilea Galleoto și din zioa aceia noi nu mai citirăm.

Pe cînd unul din cele două sufletea vorbea ast-fel, cel-l'alt se îneca în suspine. În turburarea sufletului meu, simțeam că frigul morții mă coprînde...

Și căzuî, cum cade un corp mort.

COLONEL G. BOTEANU

DIN ANUL 1848

(Urmare)

XVIII

Pe cînd convorbirea cu Costan îmi întreținea mintea, eu mă apropiaiu de casa Logofetului C. Sturza. Intraiu pe poarta de din dos, și vîzînd pe bătrînul în balcon, mă apropiaiu și-l întrebaiu de pot să mă sui ca să-i vorbesc ceva.

Îmi făcu semn cu mîna ca să mă sui.

Costan rămase pe scară.

Bătrînul (D-zeu să-l erte !) îmi arată mare afecțiune. Mă întrebă ce am de gînd să fac.

Îi spusei cum am dormit. Rîse și lăcrămă.

«Ce zicea lumea, mă întreba el de mine, erî cînd v'am zis să-mi deșertați casa ?

— Erau fel de fel de idei.

— Vezi, dragul meu, eu simțisem ce vi se pregătește. Vasilică Ghica a stricat toată treaba. Noi, dacă ne mulțumiam cu cele 32 puncturi, am fi făcut foarte bine, și nu se întempla hatjocura asta.

— Dar bine, cine-l autorizase pe d-lui ca să spue că țara cere totul său nimica ?

— D-zeu să-l judece ! dar știți că aseară mi-au călcat și mie casa ?

— Ce fel ? de ce ?

— Aseară după ce s'a întors oștirea de la Mavrocordat, vîd că se oprește în dreptul porței mele. Vre-o câțiva soldați se des-

¹⁾ Cain, cercul lui Cain, sau cel d'întăi coprîns al cercului al noulea (cîntul XXXII).

part și intră în curtea mea. Se suie pe scări. Es în capul scării și întreb : ce caută ?

Auz glasul lui Beizadea Grigorie că'mi răspunde :

«Nu'i nimica» avem să căutăm pe cine-va; A intrat cu soldații săi prin toate odăile și apoi negăsind pe cine căuta a eșit și s'a dus.

— Negreșit, se vor fi călcat mai multe case.

— Toate casele suspecte, și s'a'u făcut o mulțime de arestări. Dar aproape de aceasta ești în lista celor 17.

— Care 17 ?

— In lista de proscricție, între cei patru cari a dat voia poruncă ca să'i prinză cu toate mijloacele.

— Adevăr ?

— Am văzut eu lista : mi-a adus'o un om al guvernului.

— Dar bine ; eu ce-am făcut ?

— Ce mai întrebî? ești revoluționar.

— Eu ?

— Negreșit, tu și toți acei ce fac versuri.

— Imi făcuî cruce.

— Ce mai stai pe gânduri? du-te fă-te nevăzut, dacă nu vrei să înfunzi vre o mănăstire. Te rog eși pe poartă de din dos ; să nu vază cine-va că ai eșit de la mine.

Eșii și găsiî pe credinciosul meu în scară.

— S'a trecut de glumă, Costane pentru mine. N'am să mă mai pot întoarce la moșie. Ori și unde în țară, oiă să fiu prins și trimis la ocnă. Trebuie să părăsesc țara.

Bietul om începu a mă văita.

XVIII

Apucaî tot pe ulițe laterale, cu hotărâre ca să es la casele fraților Rosetti cu cari eram în intimitate.

Când ajung în ulița Goliei ce face răspântiî cu ulița Poliției, vęd o adunătură mare de jidovi și soldați. Mă ferii de a mă apropia. După ce adunătura mare de oameni trecu la vale, intraî repede în casa Roseților.

Am găsit pe venerabila lor mumă în scară.

Cum mă vėzu, mă apucă de gât și începu a plānge cu suspine spasmotice, zicēnd gre-

cește : Ta garsonia-mu, ta caimena, ta garsonia-mu.

Nu puteam înțelege ce vrea să zică și ce s'a întâmplat.

Intristata mumă mă introduse în camera lui Răducanu (1) ; și căzu pe o sofa, fără putere de a mai vorbi.

De odată se deschise ușa iatacului și se arată Panu.

Acesta, dupe ce mē'nbrățișă, îmi spuse că în zori de ziuă a venit o bandă de soldați, a spart porțile ce erau închise și au ridicat din așternut pe Răducanu pe Mitică și pe Lascar, scoțându-i pe poartă numai în cămașe și cu capetele goale, ridicând toate armele prețioase ce le aveau și comițând și alte prădăciuni în casă.

(Va urma)

S'A DUS ȘI TOAMNA...

*S'a dus și toamna ! Ce goală pare
Pădurea veche cu umbră-adâncă !
De rămuri cuiburi s'aniă încă
Iar iarna tristă prin crēngi apare.*

*De vėntul aspru gonite sboară
Grămezi de frunze în silă rupte ;
Incearcă ele în van să lupte
Subt nori ca plambul ce greu coboară.*

*Zadarnic cauți pierdutul soarel
Iernatec, rece și aspru vėntul
Colindă, trece în sbor pământul :
La glas-u-i par'că pădurea moare.*

*Intreaga fire de-acum se pierde,
In noaptea iernei pe veci pustie ;
Tresar sub ramuri... dar cine știe
Vedea-voi încă pădurea verde ?*

Alexandru Simeonescu.

UNA-ALTA

Sir Richard își clădea un castel în care își făcu o capelă. Lucrarea înainta încet, din cauză că nu plătea lucrătorilor. Intr'o zi, ducēndu-se ca să-i inspecteze și găsind capela terminată, porunci unuia din ei

1) Fiul ei cel mai mare.

să se urce în amvon și să vorbească, voind să se asigure, dacă bolta era destul de sonoră. Lucrătorul se urcă; dar fiind-că nu era orator, întrebă pe Sir Richard ce trebuie să zică?

— Spune ce vei voi, răspuse acesta.

Atunci, cu un aer de predicator inspirat, lucrătorul începu să esclame:

— Sir Richard, sunt șase luni de când nu am primit o para chioară. Când oare ai de gând să ne plătești?

— Prea bine, răspuse stăpânul, te-am auzit; ai vorbit prea frumos, dar subiectul l'ai ales rău.

*

Un lucrător ducând în spate o bărnă mare, lovi pe Diogen și îi strigă:

— Păzește!

— Ce? îi răspuse Diogen, vrei să mă lovești și-a doua oară?

*

Un fabricant de oale, se presintă lui Schahroch, fiul lui Tamerlan, și îi zise:

— Crezi tu în doctrina lui Mahomet, care ne spune că toți musulmanii sunt frați?

— Cred, îi răspuse Schahroch.

— Atunci, dacă suntem frați cu toții, răspuse olarul, nu este o nedreptate, ca tu să ai atâta avere și eu să n'am nimic? Deci se cade să-mi dai partea ce mi se cuvine, ca frate ce'ți sunt.

— Ai dreptate, îi răspuse prințul, și îi dete o monedă.

— Cum? dintr'o avere așa de mare, nu-mai atâta mi se cuvine?

— Retrage-te iute, îi zise prințul, și nu mai spune la nimeni ce ți-am dat; căci partea ta nu ar fi așa de mare, dacă toți ceilalți ar veni să-și ceară pe a lor.

ERATA

În articolul *Din Viața* e București, publicat în No. 5, s'au strecurat mai multe erori cari schimbă sau întunecă înțelesul.

Ast-fel la pagina 66, coloana 2, rîndul 7, de sus în jos, să se citească:

„Intr'adevăr, n'a fost mișcare în viața noastră politică la care el să nu ia parte, să nu fie mereu în frunte, și tot d'anna și pretutindeni „la posturile cele

mai grele sau mai periculoase“. Intrat în armată, ca „iuncher nobil“, rang la care'i da drept clasa căreia aparținea prin naștere, în 1848 îl găsim la Islaz, ridicând stindardul revoluțiunei cu Tel, Magheru și Eliade; etc.“

La pagina 67, coloana 1, rîndul 10, să se completeze:

„El cutreera mahalalele din casă în casă, „arătând fie-căruia că a fost și ce trebuie să fie; explicând fie-căruia drepturile ce nu le avea și pe cari era în drept să le aibă; etc.“

La pagina 68, coloana 2, rîndul 1, să se citească: „Bucata care deschide volumul este „Amoral fatal“ al poetului, care voește să se sinucidă de disperare, etc.“

La pagina 69, coloana 2, rîndul 13 de jos în sus să se completeze:

„Și acest bătrân mic de statură, dar bine legat, cu figura energetică, cu fruntea lată, cu sprincenele stufoase, cu ochii vii, nasul ușor arcuit, pėrul plin, mustățile și barba asuțită înalbinde, și „cu cuvntul dulce“, părea unul din acele genii pline de bunătate — moșnegii binefăcători — cu cari imaginația poporului renan își populează legendele.“

„Salvadent“
DESCOPERIRE ȘTIINȚIFICĂ

— îndelungat urmărită —

Pentru înlăturarea nesuferitelor dureri de măsele și de dinți stricați, a umflăturilor de gingii, gură și gât: (abubă, roșeta, gălei, etc.), de care pătimeste mai toată lumea; boale denumite științifice: *Osteo-periostite alveolo-dentare, abcese ale gingiilor, stomatite, anjins, amigdalite, larîngită*, etc. **Salvadentul este remediul sigur.** Compozițiune specială a domnului *S. Popini*, vechiul farmacist, șef al spitalelor civile din Capitală, care a isbutit să prepare **Salvadentul** sub formă de pulvere antiseptică, analgesică, antifermentescibilă, rezolutivă și desinfectantă energetică a gurei, fără a fi cătuși de puțin periculos, înghițindu-se cum-va chiar de un copil, de oare-ce la unele din boalele arătate „**Salvadentul**“ se suflă în gât. Gustul și mirosul medicamentului este destul de plăcut.

Modul cum se întrebuințează (*Prospectul*) tipărit în mai multe limbi, învește fie-care cutie de **Salvadent**

Acest *Remediul sigur* se găsește la toate Farmaciile (*Depozite la Drogheriile din București*). — **CUTIA 1 LEU.**

**Adresa fabricii: la administrația „Revis-
tei Literare“. Str. Academiei 12, București.**

AVIS. — Domnii abonați sunt rugați să ne trimită costul abonamentului, contrariu vom publica în No. viitor numele tuturor acelor care nu ne vor achita.

Administrația.